

Pomiary kąta i położenia

Transformator położenia kąтового (resolver)

Budowa – po dwa uzwojenia na stojanie i wirniku przesunięte o kąt 90° . Typowe zastosowania: precyzyjne urządzenia automatycznej regulacji i sterowania oraz urządzenia liczące.

Wymagana duża dokładność odwzorowania (stąd dokładność wykonania, odpowiednio dobrana technologia i konstrukcja). Zwykle bieguny są utajone przy dużej przenikalności blach i małej stratności (np. permaloy), równomierne żłobkowanie przy dużej liczbie żłobków. Końce uzwojeń wirnika wyprowadzone na zewnątrz za pomocą pierścieni (dawniej) lub transformatorów pierścieniowych, lub przy ograniczonym kącie obrotu: przewody giętkie. Zasadnicze wymagania: ściśle sinusoidalna zmienność indukcyjności wzajemnej pomiędzy uzwojeniami stojana i wirnika. Podstawowy stan pracy: powolny, względem prędkości synchronicznej, ruch wirnika względem stojana (pomija się s.em. rotacji). Najkorzystniejszy przypadek pracy: praca sygnałowa (bez obciążenia). W zależności od sposobu zasilania i układu połączeń rozróżnia się:

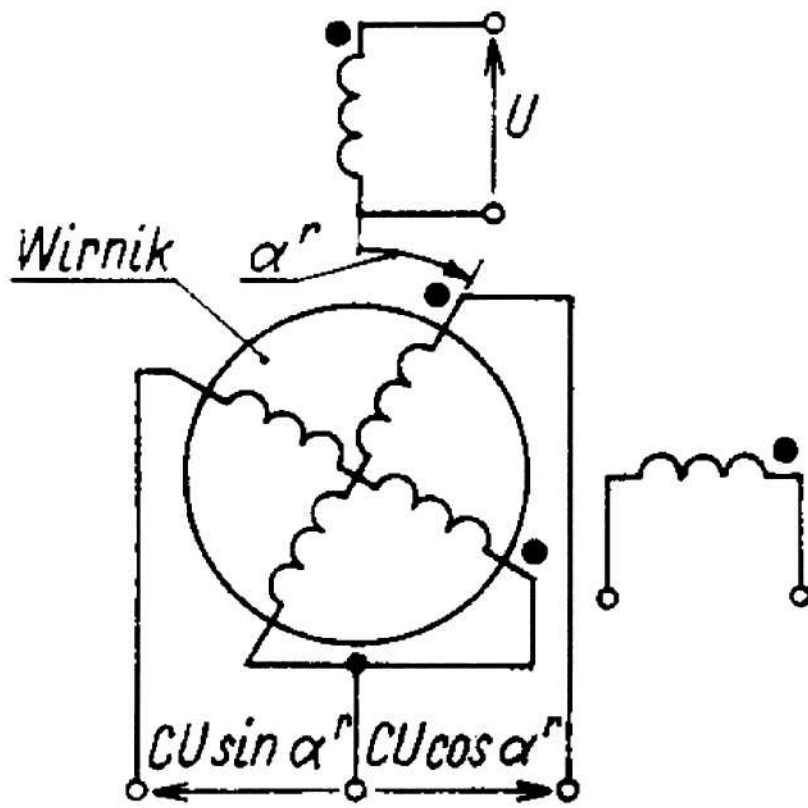
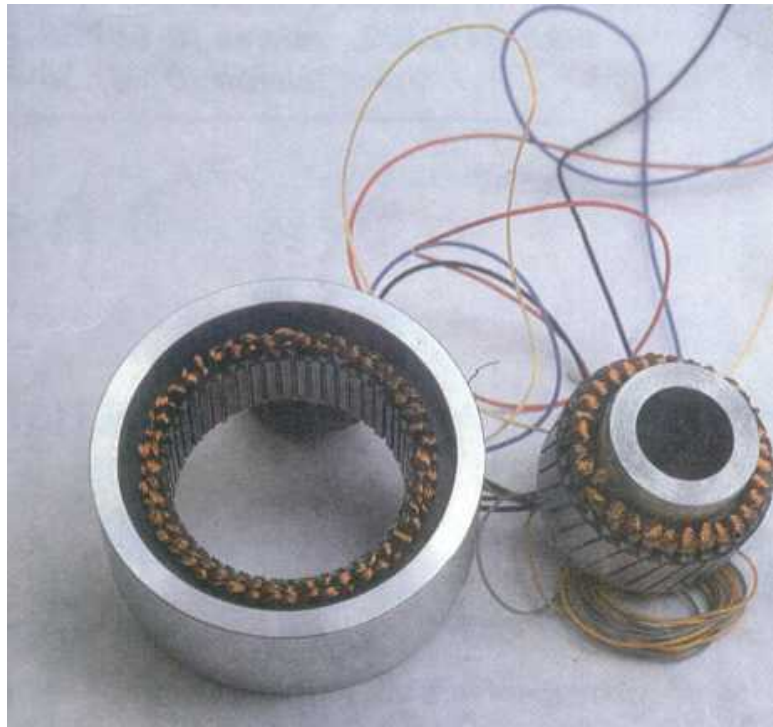
- TPK sinusowo-kosinusowy
  - Liniowy
  - Fazowy
- Przesuwniki fazowe zbudowane na bazie TPK

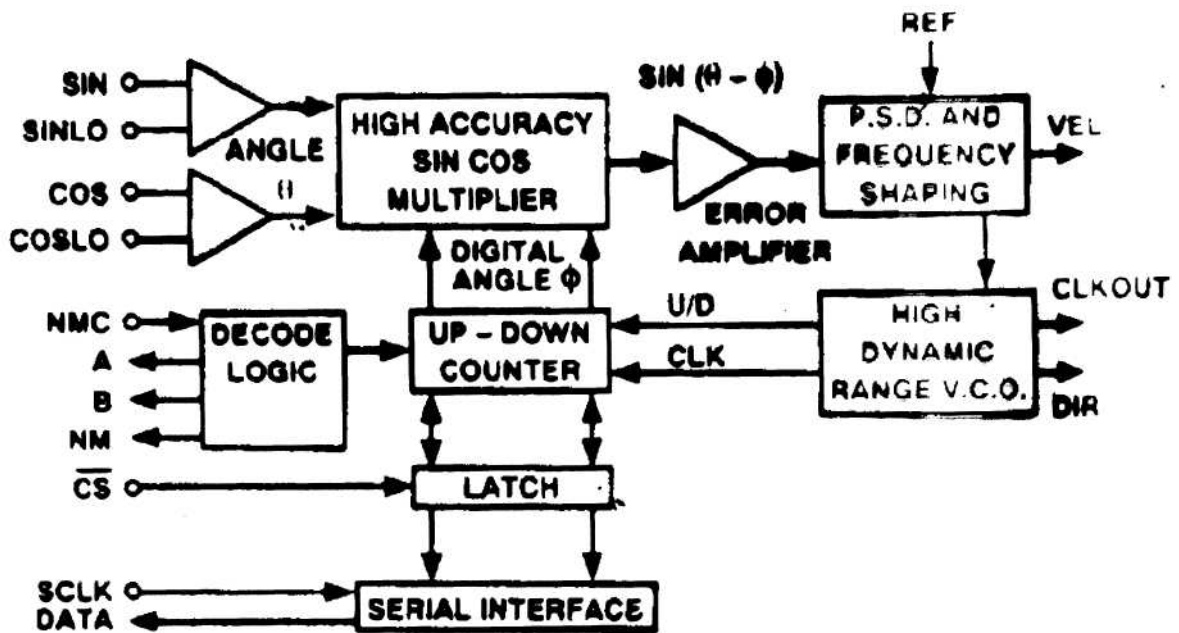
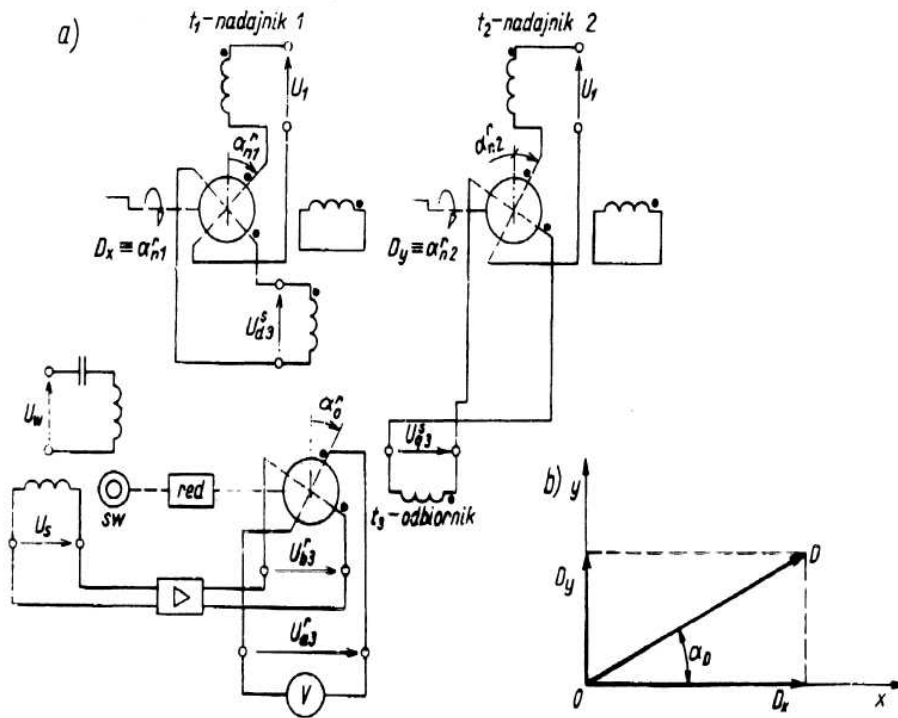
Założenia dotyczące analizy:

- brak wyższych harmonicznych pola
- nienasycony obwód magnetyczny
  - układ ściśle symetryczny
- równomierna szczelina powietrzna
  - pomijalna s.em. rotacji

Parametry charakterystyczne:

- napięcie zasilające: 2,10,12,15,26,30,60,90V
- częstotliwość: 400,2000÷10000Hz
- przekładnia napięciowa: 0.45÷0.46, 0.56÷0.58, 0.97÷1.05, 2.0÷2.6.
- impedancja wejściowa i wyjściowa: kilkaset- kilka tysięcy Ω
  - prędkość maksymalna 100,500÷1000, <10000 obr/min
  - błąd amplitudy: <0.09÷0.3%
  - błąd kątowy: 3÷10'
- napięcie szczytowe 1÷2mV na każdy 1 V napięcia zasilającego
  - błąd prostopadłości uzwojeń: 3÷10'

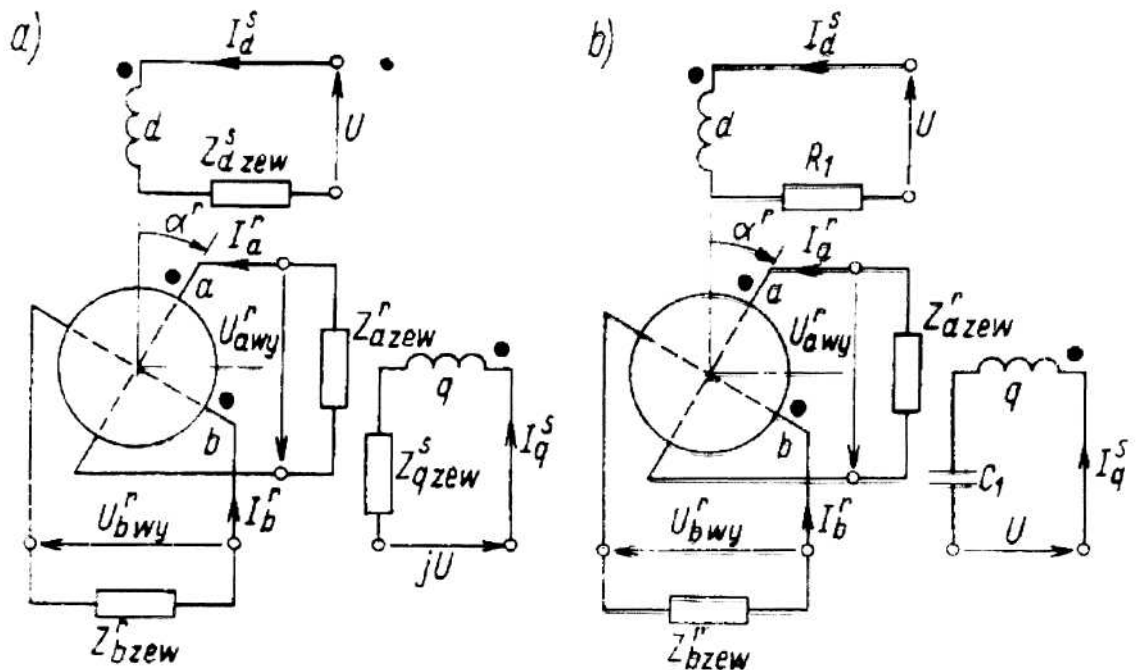
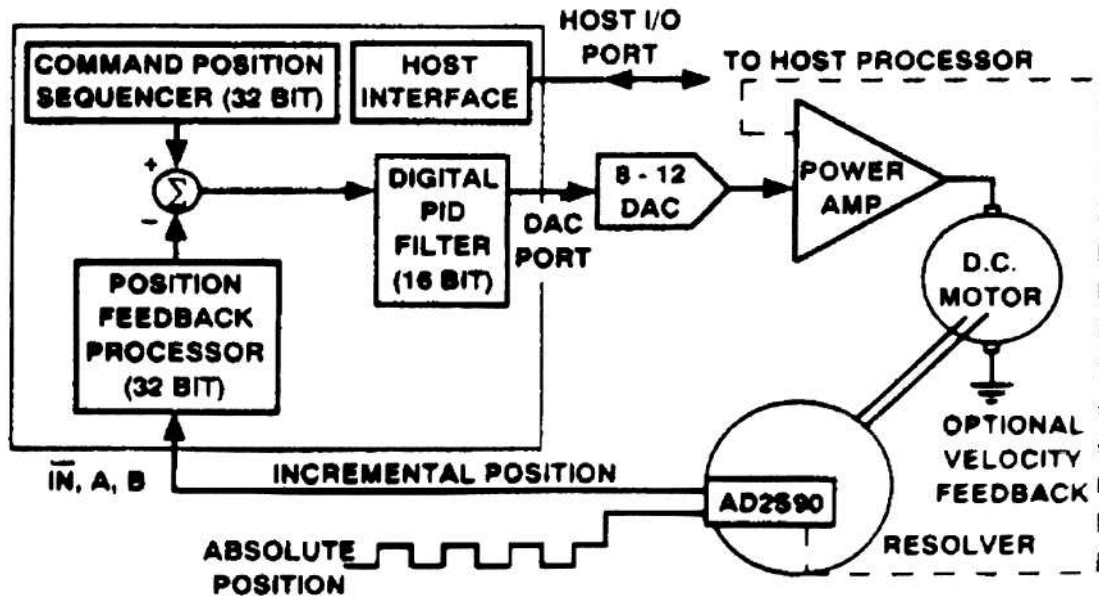
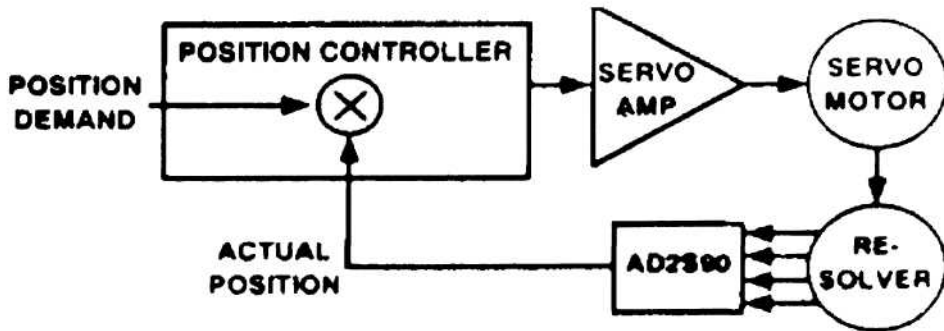

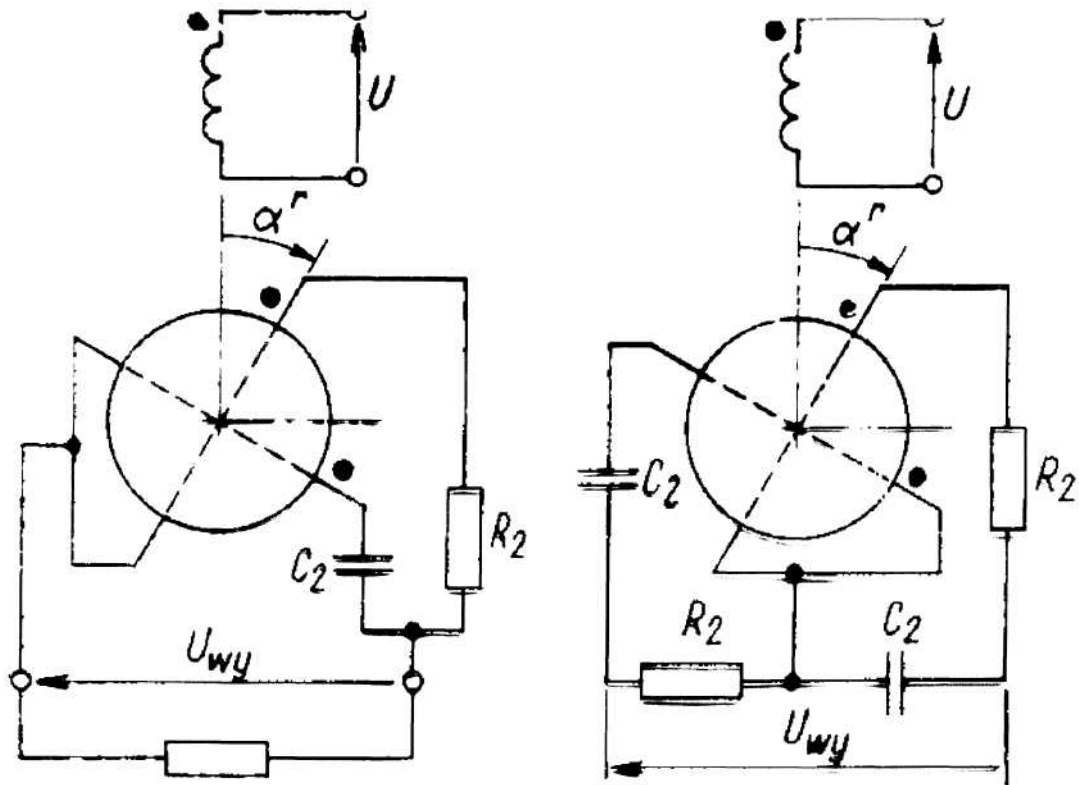
Schemat ideowy układu scalonego AD2S90

$$U \sin \omega t (\sin \Theta \cos \phi - \cos \Theta \sin \phi)$$

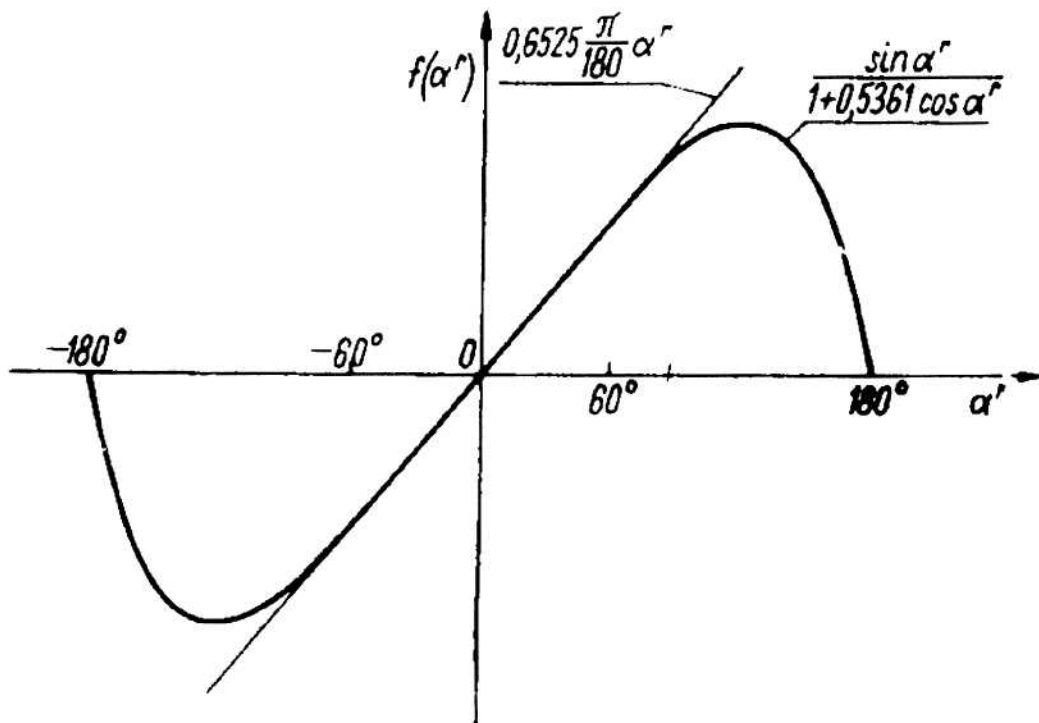
$$U \sin \omega t \sin(\Theta - \phi)$$

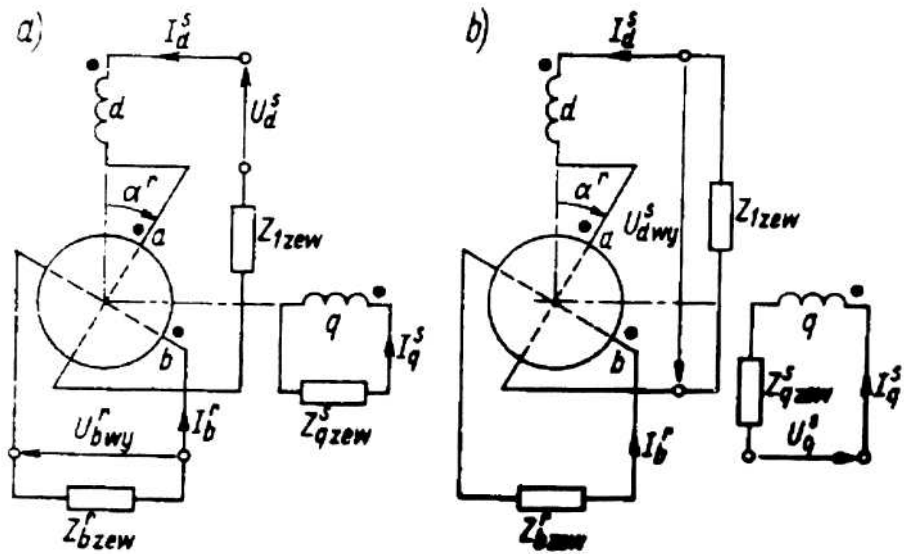

Układy kompensacyjne TPK

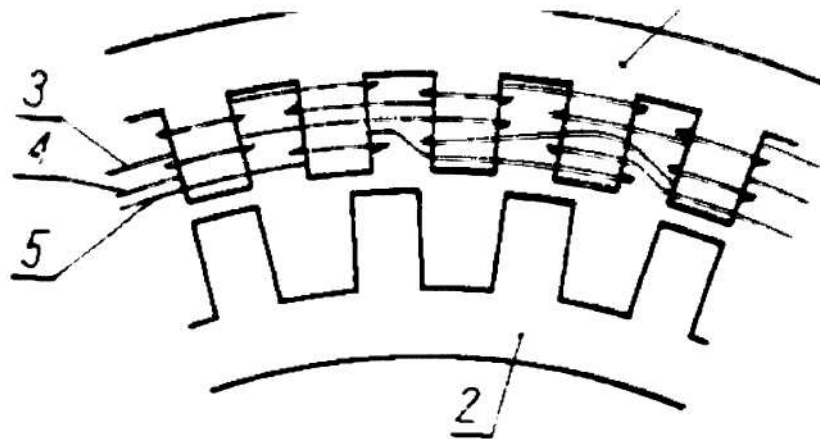

TPK – przesuwnik fazowy

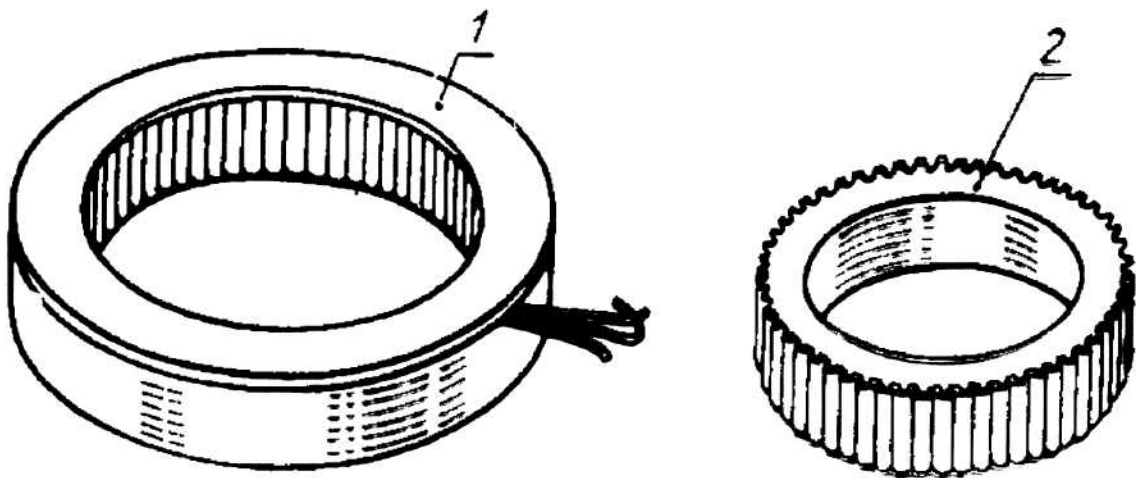

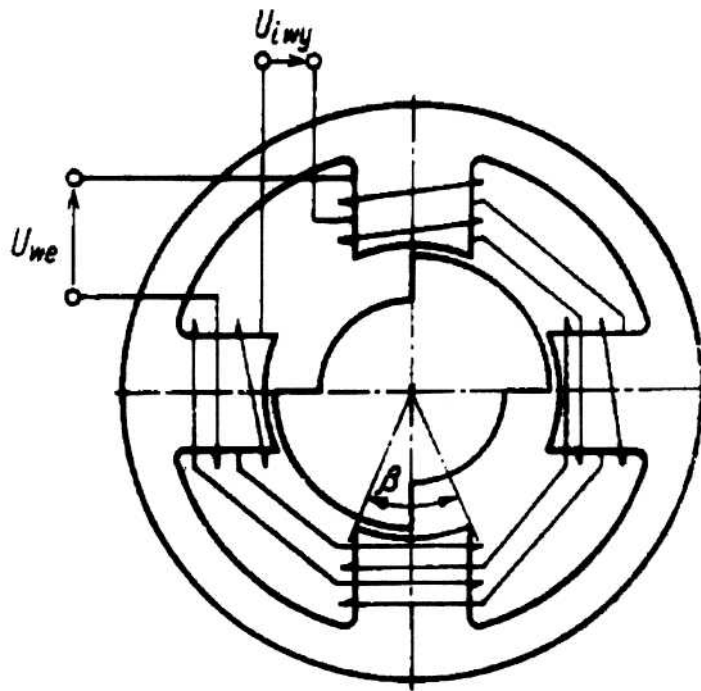
Schemat transformatora liniowego z kompensacją pierwotną (a) i wtórną (b)

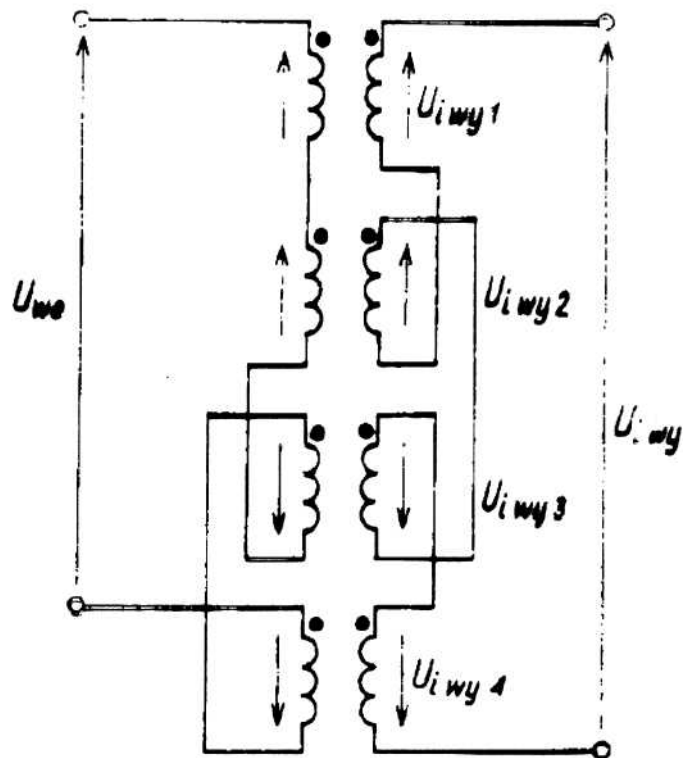
Zasada budowy transformatora wielobiegunowego reduktosyna 1 — stojan, 2 — wirnik, 3 — uzwojenie wzbudzenia, 4 i 5 — uzwojenia wyjściowe

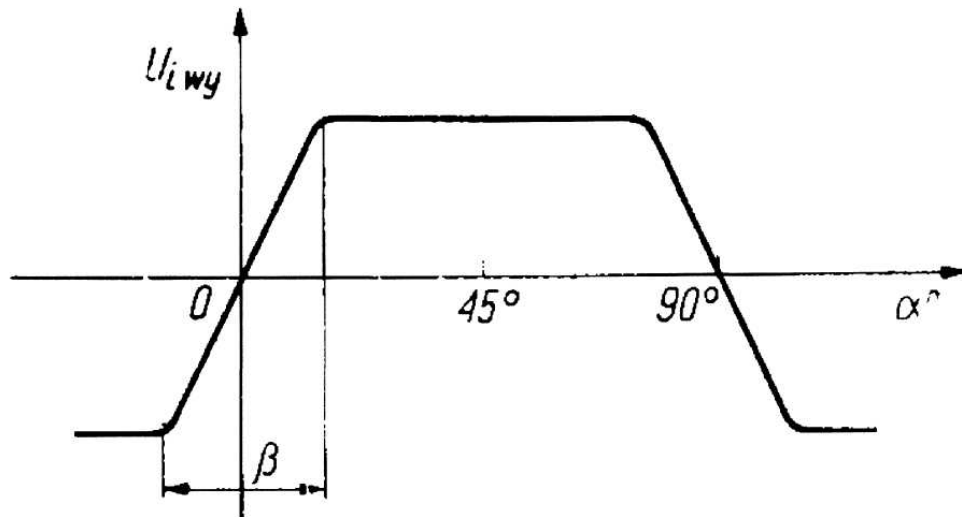

Przykładowy wygląd zewnętrzny transformatora wielobiegunowego reduktosyna 1 — stojan, 2 — wirnik

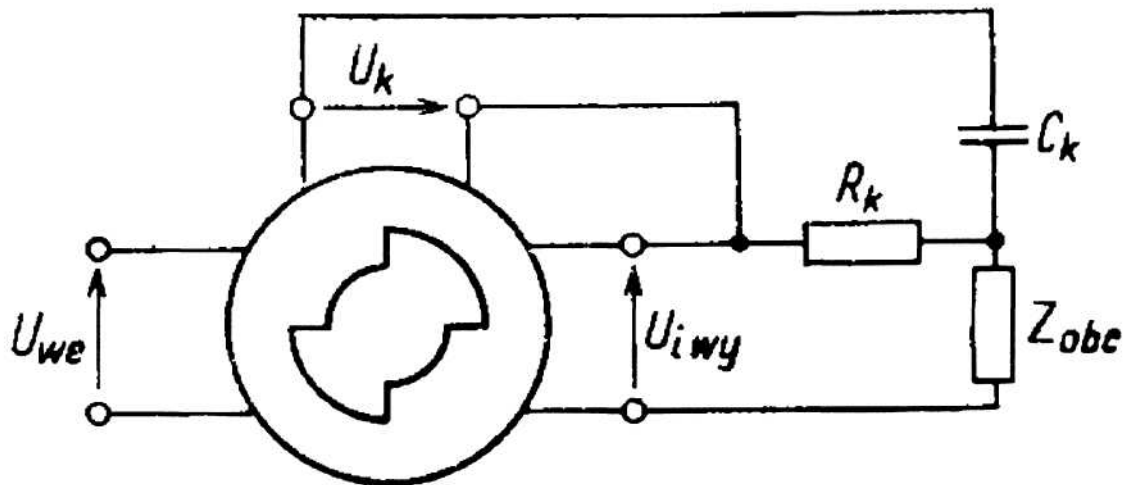

Mikrosyn
Zasada łączenia uzwojeń mikrosyna

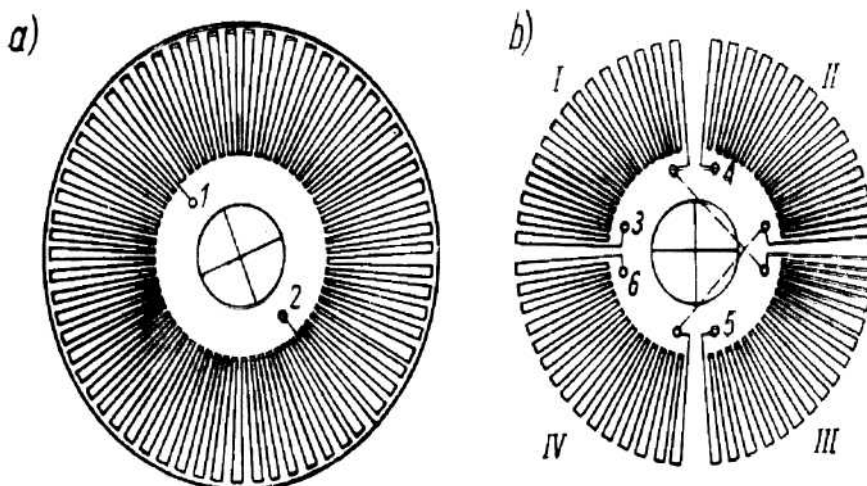

Charakterystyka wyjściowa mikrosyna

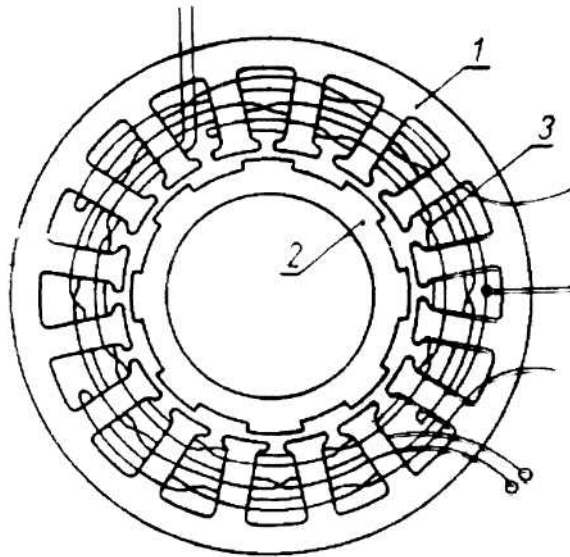
Schemat włączenia uzwojenia kompensacyjnego w mikrosynie

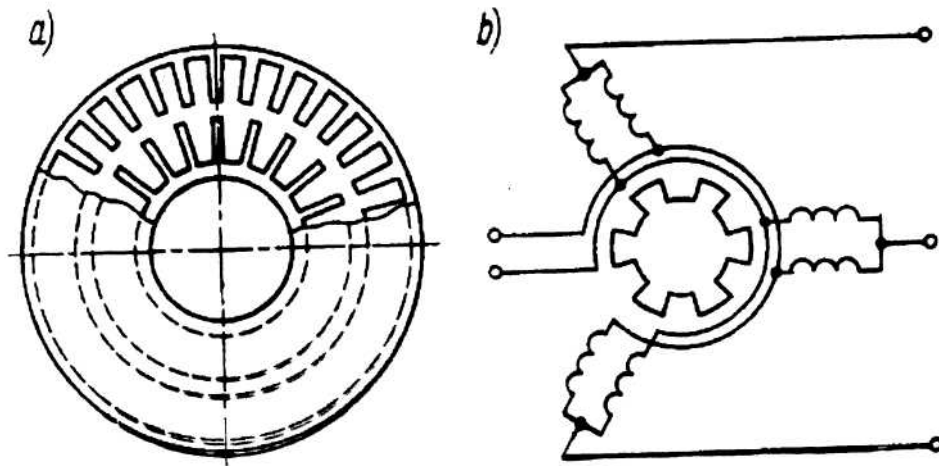
Induktosyn (rozłożone elementy): a) tarcza z uzwojeniem jednopasmowym; b) tarcza z uzwojeniem dwupasmowym

1-2 - zaciski uzwojenia wzbudzenia, 3-4 i 5-6 - zaciski uzwojeń wyjściowych, I, II, III, IV sekcje uzwojenia dwupasmowego

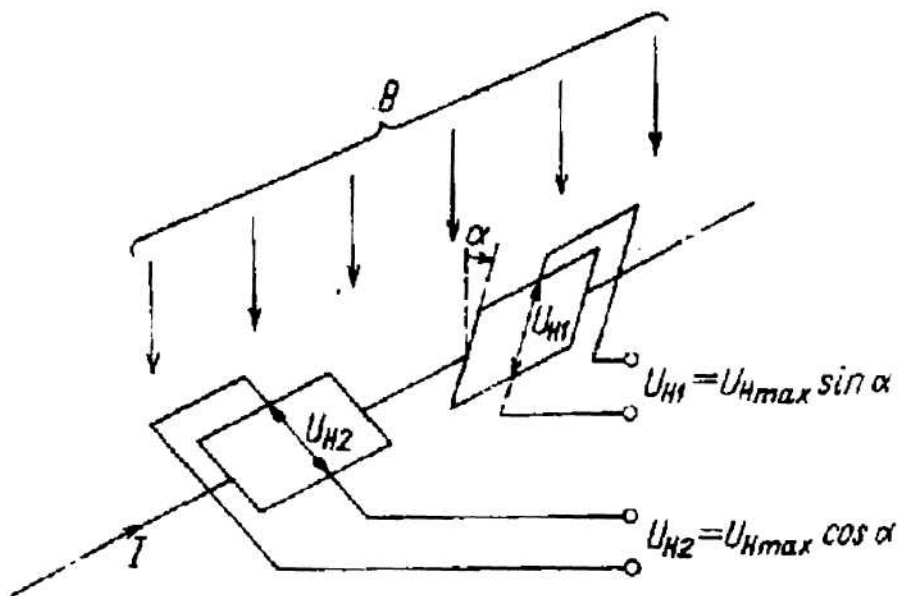

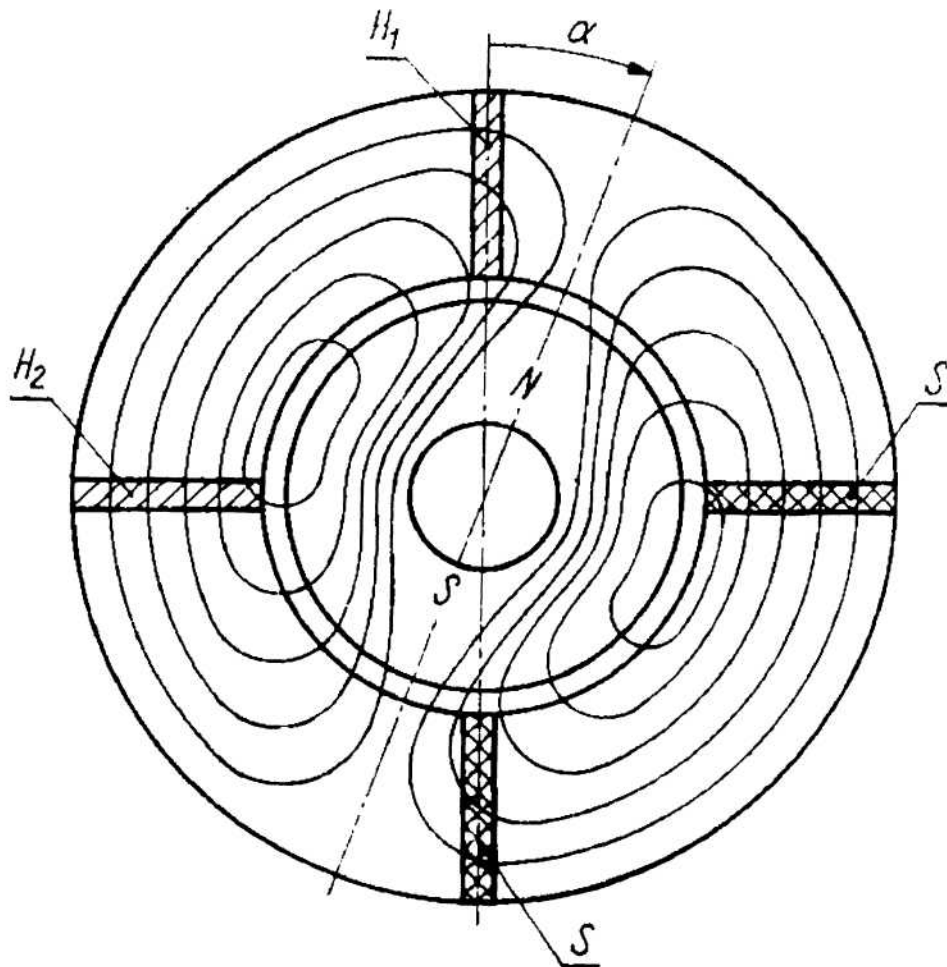

Mikrosyn wielobiegunowy

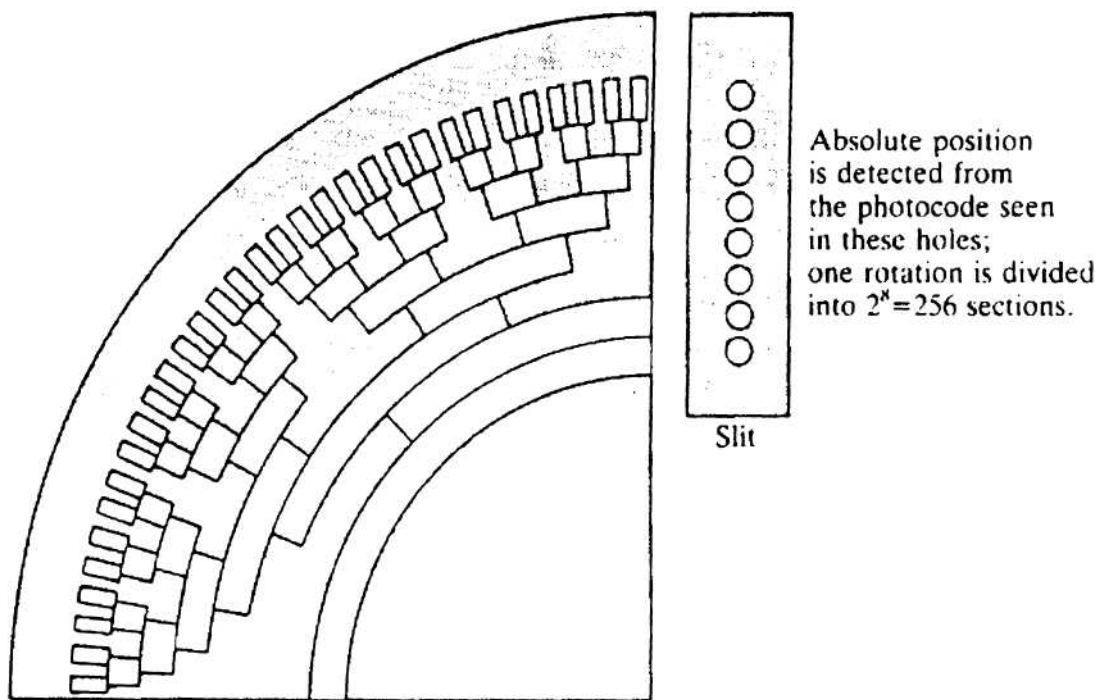

Reduktosyn reluktancyjny

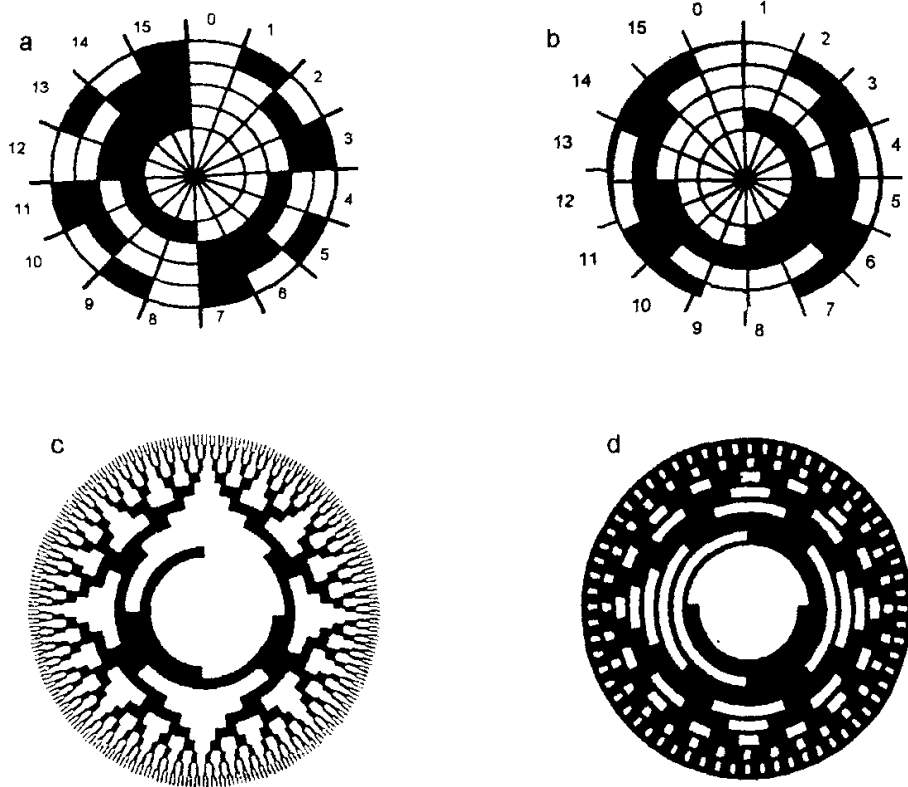

Schemat połączeń hallotronów w transformatorze hallotronowym

Schemat budowy tarczy kodowej

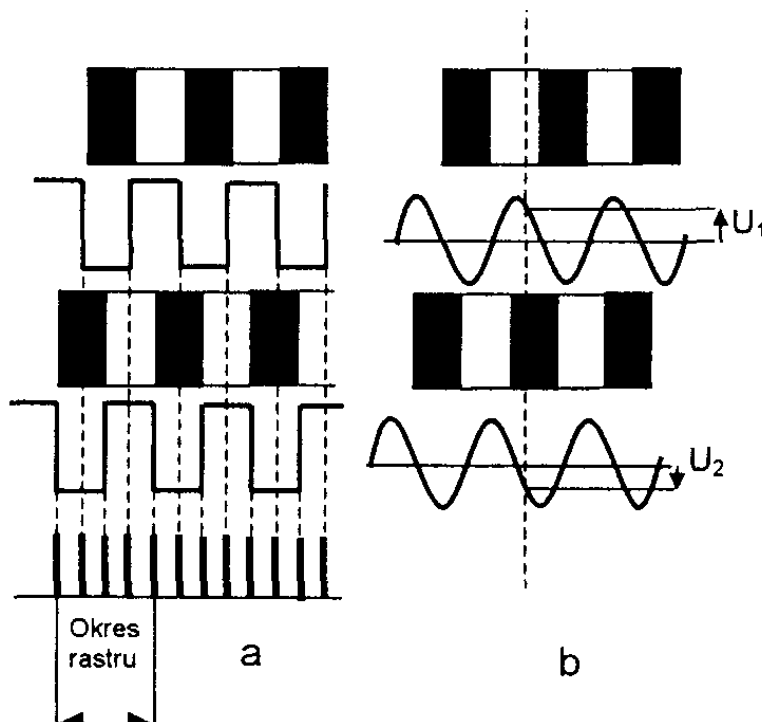
Zasada działania kodowego przetwornika przemieszczenia kąowego z kodem binarnym

(a) – NKB - nie stosowana w praktyce

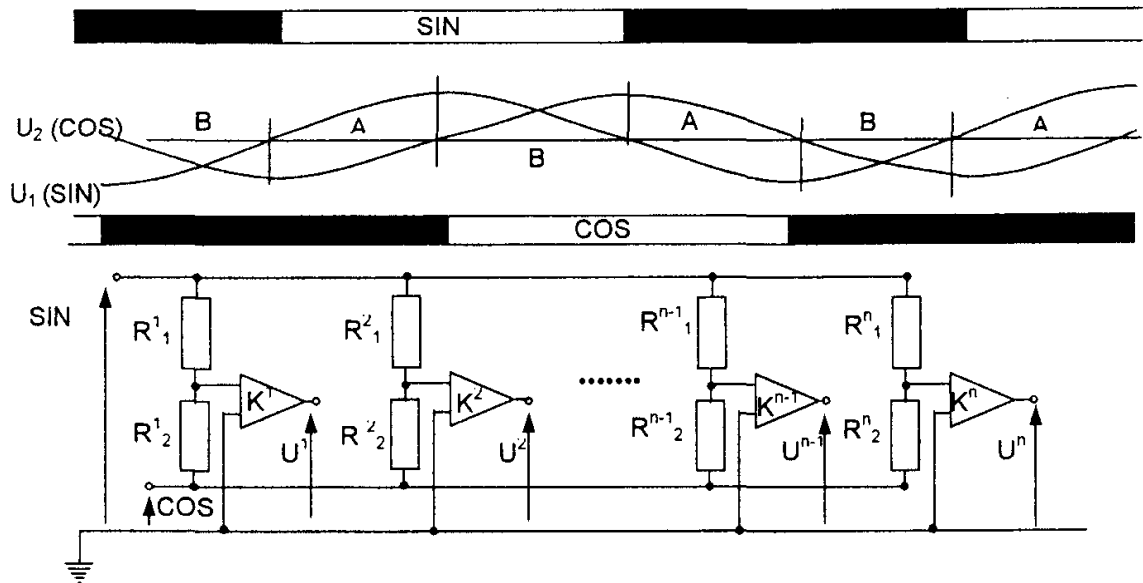
(b) z kodem Graya

(c) tarcz kodowych przetworników 10 - bitowego

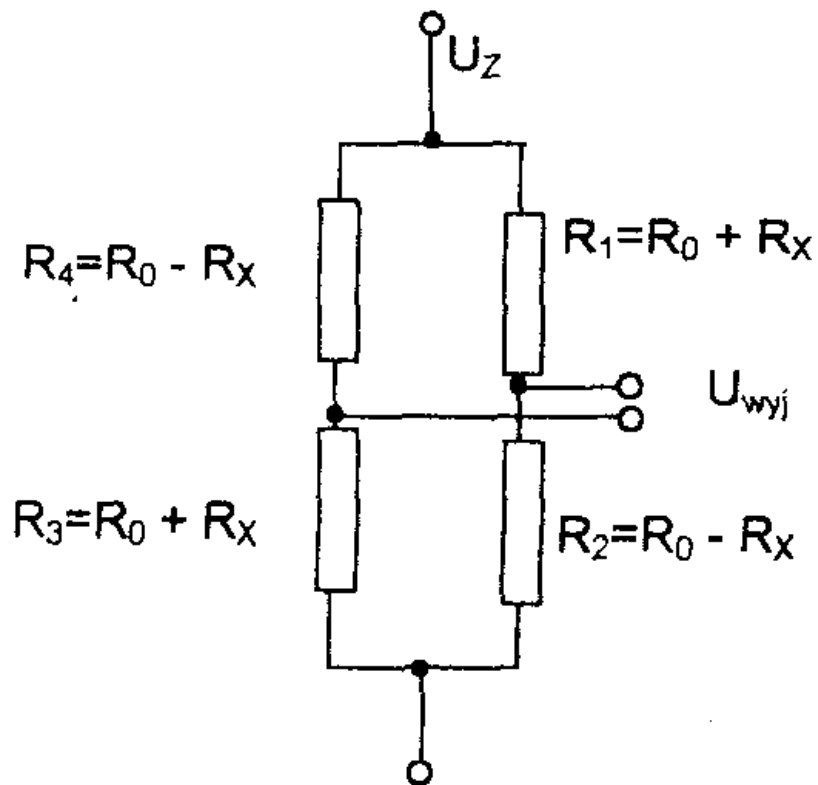
(d) 8 - bitowego

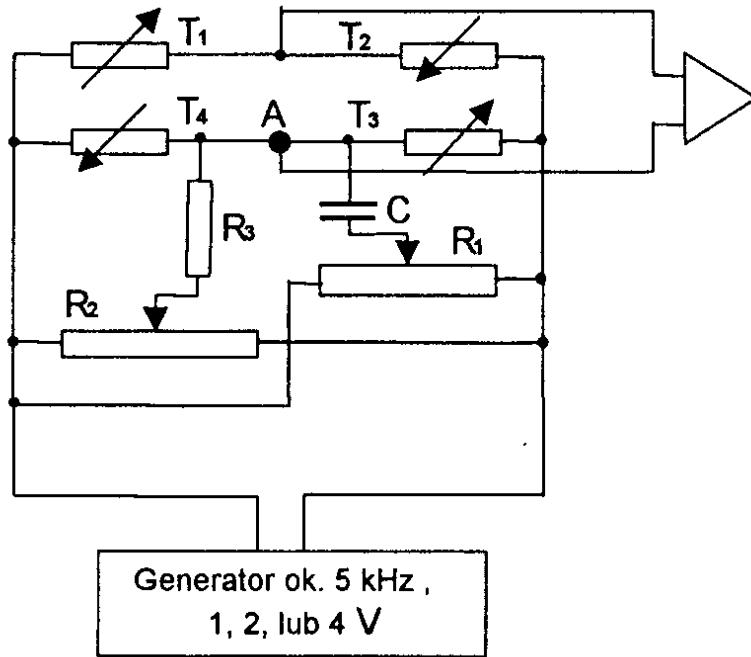
Sygnaly z przetwornika inkrementalnego o dwóch parach odczytników. Sygnał „a” dostarcza czterech impulsów na okres. Sygnał „b” pozwala na interpolację fazową

Układ do zwiększenia rozdzielczości czujnika inkrementalnego
 Dla określonego stosunku rezystancji potencjał zerowy na wejściu komparatora zostanie osiągnięty jedynie przy odpowiednim stosunku napięć

Pełny mostek tensometryczny

Układ pełnego mostka tensometrycznego z równoważeniem składowej rezystancyjnej za pomocą potencjometru R_2 i składowej reaktancyjnej za pomocą tensometru R_1 . Rezystancja R_3 ma bardzo dużą wartość rzędu $1\text{ M}\Omega$. Równoważenie polega na doprowadzeniu do punktu A bardzo małych wartości prądów wzajemnie przesuniętych o 90 stopni